

Mentalità ultrà

Interjúk az olasz ultramozgalom történetéből

**Michele Vacchereci (27), a Collettivo Autonomo Viola
(a firenzei Fiorentina egyik „ultra”-csoportja) aktív tagja**

Beszélnél röviden az ultramozgalom kezdeteiről?

Olaszországban az ultramozgalom nem egy nap alatt született meg, így az a leghelyesebb, ha azokat tekintjük ultráknak, akik önmagukat is annak tartották. Ha azokra a csoportokra gondolunk, akik maguk szervezték meg akcióikat, készítették zászlóikat stb., akkor a hatvanas évek végére, hetvenes évek elejére tehetjük az ultra születését. Az első ultracsoportok a klubok által létrehozott csoportok alternatívájaként jelentek meg. Például a „Club Granata Fedelissimi” (Torinó) 1951-ben jött létre, sőt már előtte is léteztek olyan szerveződések, melyek elkísérték más városokba is a csapatukat. Firenzében létezett egy „Marcozo” nevű szurkolói csoport, amely már saját zászlókkal kísérte el csapatát mind a hazai, mind az idegenbeli meccsre. De ezek a szervezetek sokban különböztek attól, amit ultrának nevezünk. Szép lassan, gyakran évek alatt alakult ki Itáliában és Európában az a folyamat, amely radikalizálta a már létező jelenséget.

Ez a radikalizálódás a fiatalok ’68-as mozgalmaiból nőtt ki?

Olaszországban ’68 egybeesett az első ultracsoportok megalakulásával. Ebben az évben jött létre a „Fossa dei Leoni”, rá egy évre az „Ultras Tito Cucchiaroni”, az „Ultras Granata” és a „Boys”. Valójában ezek az ismertek, de voltak olyan kis csoportok, amelyekről te még csak nem is hallottál... Például a hetvenes évek elején a Lazio mellett olyan kis csoportok működtek („Vigilantes”, „Folgoré”), melyek egy-egy kerület fiataljait tömörítették, ezek tekinthetők az ultra előfutárának. Az „Ultras Tito” vagy az „Ultras Granata” egyszerűen azért

Forrás: Sébastien Louis: *Le phénomène ultras en Italie*. Paris: Mare et Martin, 2006, 155–205.

ismertebbek, mert még mindig léteznek, működnek. Mások azért szűntek meg, mert egyszerűen túl kicsik voltak. Már akkoriban kialakultak a tömeges idegenbeli utazások – ez volt az igazi aranykor! –, de ezek igencsak különböztek a ma megszokottaktól. Leginkább egy kirándulásra emlékeztettek, én persze elsősorban a firenzei történesekről tudok beszélni. A klub által szervezett buszon az emberek sajtot, sonkát falatoztak, borozgattak, megnézték a történelmi nevezetességeket, fényképezkedtek a zászlóikkal, szóval tényleg inkább kirándultak egyet.

A szurkolói mozgalom magja mennyiben eredeztethető az olasz társadalomból?

Az ultrajelenség társadalmi gyökerei megkérdőjelezhetetlenek. Olaszországban a hatvanas években hihetetlen gazdasági fejlődés ment végbe, a szórakozási lehetőségek azonban meglehetősen korlátozottak voltak. A stadion egy ilyen lehetőséget, a társadalmi lét egy szeletét jelentette, nemcsak a fiatalok, hanem az idősebb generációk számára is. Azokat a kirándulásokat, amelyekről az előbb beszéltem, ha nem egy klub szervezte, akkor a város papja... Ráadásul Itáliában a társadalom életét mindig is a politika határozta meg, az egyháznak és a politikai pártoknak mindig is óriási befolyásuk volt a társadalom életére. Ha bemész egy faluba, két dolgot biztosan találsz: templomot (saját gyülekezettel és futballpályával) és közösségi házat a maga társaságával. A foci sok fiatal számára egy harmadik utat jelentett az Olaszországra jellemző két pólus (a „vörösök” és az Amerika-barátok) mellett.

Egy lehetőség, amely széttrombolta ezeket a sémákat?

Igen, de nem olyan mértékben, mint más ifjúsági mozgalmak. A mod, a hippy vagy rocker jelenség rövid ideig tartott, egyszerűen azért, mert jóval inkább excesszív volt, „teljes embert” igényelt. Ilyen szempontból a stadionba járás nem jelentett problémát. Társadalmi csoportok tagjaiként kezdtek el máshogy gondolkodni az emberek, kapcsolatba léptek az utca mozgalmával, a társadalmi harcokkal stb.

Az, hogy ez az ifjúság ennyire politizált volt, mennyiben befolyásolta a mozgalmat?

Az akkori ifjúságnak komoly tapasztalati voltak az utcai politizálás, az erőszak terén, személyes kapcsolataik is a kis politikai csoportokban alakultak ki. De mint mondtam, ez a jelenség kétarcú volt: a futballmozgalom a harmadik utat jelentette a kettészakadt Itáliában, noha persze a társadalmi tapasztalatok is nagyban befolyásolták.

A stadionbéli összeütközéseket az eltérő politikai nézetek okozták?

Noha már az ultramozgalom első éveiben voltak távolról sem elhanyagolható összeütközések, létezett egy egymás iránti kíváncsiság is: az ultrák érdeklődtek más városok ultrái iránt, akik lényegében ugyanazt csinálták, mint ők. Gyakran előfordult, hogy a különböző városok csoportjai baráti kapcsolatot ápoltak egymással, egyszerűen azért, mert az egymás megismerésére irányuló vágy erősebb volt, mint az ellentétek. Ezzel persze nem azt akarom mondani, hogy egy livornói és egy pisai szurkoló ne verekedett volna mindig is össze, ha tehette...

Ezekben az első időkben erőszak inkább a hazai átlagszurkolók és az idegenbeli ultrák között alakult ki, vagy ultrák és ultrák között?

Ezek az összeütközések mindig is léteztek, az itáliai városokra oly jellemző városi rivalizálások részei voltak. Mondhatni, tömegjelenség volt akkoriban: a tömegnek pedig nincsenek barátai vagy ellenségei. Egyébként manapság, a szervezett ultracsoportok lassú eltűnésével, kezd visszatérni ez a korszak: mindenki fütyül mindenre, egyre inkább harcol mindenki mindenki ellen.

Számodra mely korszak volt az ultra aranykora?

A legjobb korszak mindenképpen a nyolcvanas évek volt, akkor alakult ki a tömeges idegenbe járás, kitalálták a csak a meccsre induló különvonatokat, a stadionbéli látványelemek rengeteget fejlődtek, ekkor használtak először pirotechnikai eszközöket, szóval akkor vált az ultra tömeges, nagy erővel rendelkező, látványos társadalmi jelenséggé.

A. C. (37), a veronai „Brigate Gialloblù” tagja

Beszélhetünk az ultramozgalom utóbbi évtizedbeli elkorcsosulásáról?

Ha realista akarok lenni, akkor azt kell mondanom, hogy a régi értelemben vett ultramozgalom lényegében megszűnt. Minden megváltozott, ma már nincs hierarchia a kanyarokon belül, a régiek tisztelete teljesen megszűnt, ahogy eltűnt a másik csapat ultrái iránti megbecsülés is. Persze a gyűlölet mindig is létezett, de ez azért régebben keveredett a másik ultra iránt érzett tisztelettel, aki végül is ugyanolyan srác, mint te, akinek volt bátorsága eljönni hozzád stb. Manapság a vendégszurkolókat kísérő rendőrök többen vannak, mint maguk a szurkolók. Régebben még velünk is előfordult, mondjuk százból egyszer, hogy valahová egyszerűen nem mertünk elmenni – ma már a szurkolók akár pár tucatnyian is elmehetnek a legveszélyesebb stadionokba is. A rendőri védelem mögül aztán nagy bátran provokálják és sértegetik a hazai szurkolókat...

Egykor még megvolt egy bizonyos respekt a vendégszurkolók irányába, azaz bárhová ment az ember, tudta, mi vár rá. Sohasem jutott volna eszedbe, hogy beleköss egy gyerekeivel a stadionba jövő családapába, mert tudtad, hogy szurkoló, nem pedig ultra. Manapság az a gyalázatos mentalitás alakult ki, hogy nem tisztelnek semmit, bárkire rátámadnak... A kanyarokon belüli hierarchiának megvolt az az előnye, hogy voltak szabályok.

Én a kanyarban nőttem fel, ahol, hogy úgy mondjam, voltak elveink: ezek nem voltak a szó szoros értelemben vett konkrét eszmék, és nyilván ma már én is másképp látok dolgokat, mint fiatalon, de mégis például volt egyfajta tisztelet a kanyar nálad régebbi tagjai iránt. Valójában ez adta a belső hierarchia alapját, nem az erőszakban való részvétel. Inkább az ultramentális számított.

Egy kis veronai ultratörténelem: mi a különbség a te generációd Brigade-ja és a kanyart most irányító „Banda Loma” között?

Természetesen sok a különbség, de egy dolog megmaradt, amit, hogy őszinte legyek nem sok más kanyarban látok; az, hogy senki sem árulja a kanyar materiáit saját haszonszerzésből. Ez sajnos rengeteg olasz stadionban így van, Veronában azonban ez soha nem fordulhat elő.

Mi éltük át először Európában, ami akkoriban nem váltott ki nagy felzúdulást, hogy a csoportunk tagjait „bünszövetségben való részvétel” miatt vették őrizetbe. Mindenki tudta, hogy ezzel az indokkal bármelyik másik ultrasoportot is meg lehetett volna vádolni, nálunk azonban a polgármesteri hivatal kommunista volt, a veronai déli kanyar azonban egészen a kezdetektől napjainkig neofasiszta.

Manapság sok csoport folytat marketingtevékenységet. Nem árt ez az ultra eredeti mentalitásának, filozófiájának?

Látni kell az érem mindkét oldalát: a kezdetekben valójában igen kevesen voltunk, ötven és száz ember járt rendszeresen idegenbe; ha egy-egy meccsre mondjuk öt busszal mentünk, az már nagyon jónak számított. Kár lenne tagadni, hogy jó látni azokat a tömegeket, akik manapság utaznak a csapattal, noha jól tudom, hogy ezeknek a srácoknak a nagy többsége nem ultra. Tudom, hogy a következő idényben, ha mondjuk gyenge lesz a csapatunk, megint csak a régi társaság lesz ott.

Emlékszem, láttam egészen kis csoportokat Veronába jönni, akik felé mégis megvolt a tisztelet, de ők is tudták, hogy egy bizonyos módon kell viselkedniük. Ha szándékosan provokáltak, tisztában voltak vele, hogy megfizetik az árát. A másik csoport iránti tisztelet tulajdonképpen innen alakult ki, és ebből jöttek létre a csoportok közti barátságok is. Ezek aztán vagy megmaradtak, vagy megszűntek, ez utóbbi oka gyakran a politika volt. A kanyar egyik főszereplőjeként én jó pár ilyen megéltem: például a legrégibb barátságunk a Torino szurkolóival alakult ki, összekötött minket a Juventus iránti gyűlölet, illetve, hogy a nyolcvanas években a Torino ultrái a legfasisztábbak közé tartoztak Olaszországban. De hat-hét év múltán teljesen megváltoztak, és csak egy kis csoport, a „Granata Korps” maradt meg jobboldalinak. A firenzeiekkel is, akik inkább baloldaliak voltak, jóban tudtunk lenni, mert nekünk az a filozófiánk, hogy „mindenkit tisztelünk, aki tiszteletben tartja a mi politikai nézeteinket”. Ez a torinóiakkal egy idő után lehetetlenné vált, mert ők nem ezt vallották.

Lehetséges Olaszországban átvenni az angol modellt: szuperbiztonságos, csak ülőhelyekkel rendelkező stadionok?

Én még jól emlékszem például a színes és lelkesedéssel fűtött egykori madridi stadionra, ahová tavaly ismét elmentem, és hihetetlen volt: a hangulat, akár egy olasz előkészületi meccsen. Egy stadion hangulatát sikerült teljesen lerombolni a represszív szabályokkal. Olaszországban ez sokkal nehezebb ügy, mert az ultra gyökerei jóval erősebbek, mint Spanyolországban. Persze lépésről lépésre közelebb jutunk ehhez az állapothoz az ultrák vezetőit érintő kitiltásokkal. Az igazságszolgáltatás egyértelműen ellenük fordult, függetlenül attól, hogy elkövettek-e erőszakos cselekményeket, vagy sem. Az ultrákat manapság nem védi senki és semmi, ezért a jövőben is a represszió céltáblái lesznek.

Szerintem pár éven belül eljutunk odáig, hogy az erőszak visszaszorul ugyan, de persze az ultravezérek meg fogják tölteni a zsebeiket a klub által szervezett jegyeladásból, a materiák árusításából, így szép lassan piti maffiózókká válnak, hogy nevén nevezzem a dolgokat.

Ti azon kevés ultracsoport közé tartoztok, akik látogatják az olasz válogatott meccseit is – ez egy új tendencia az ultra világában?

Nálunk igen, de persze az angolok, akik született nacionalisták és mindig is azok maradnak, jóval megelőzték ebben bennünket. Itt sokáig azt, aki a válogatottnak is szurkolt, fasisztának tekintették, ha kirakta a nemzeti színű zászlót, már szélsőjobboldalinak számított. Sok csoport van Olaszországban, ahol lényegében a nemzeti trikolór ki van tiltva a kanyarból, ez a gondolkodásmód egyébként a partizánok és a kommunisták öröksége.

Veronában az utóbbi időben a dolog teljesen megváltozott, ma már elmenni a válogatott meccsére a világ legtermészetesebb dolga. Nem mellesleg a világ összes országában így van ez, csak nálunk akadályozta ezt meg egy ideig a média agymosása. Mi még kivételt képeztünk az ultravilágban, más kanyarokban nagyon ritka jelenség ez. Ennek az az oka, hogy még mindig erősebbek Olaszországban a városi rivalizálások, mint a nemzeti érzés. Azt hiszem, hogy ez lassan meg fog változni, hiszen, noha az ellentétek még mindig erősek, mostanában azért már találunk példát az összefogásra is. A legutóbbi római olasz–angolon már összefogtak az angolok ellen az egymással rivalizáló Róma- és Lazio-szurkolók, ahogy ott voltak a Juventus, a Padova ultrái és mi is.

És ha baloldali olasz ultrák is csatlakozni akarnának hozzátok? A ti beszédmodotok nem nagyon partikuláris, csak Veronában érvényes valami?

A baloldaliak önmagukat zárják ki: egyszerűen éppen azért, mert baloldaliak, nem lehetnek nacionalisták. Egy kommunista magától értetődően a nacionalizmus ellen van. Egy baloldali olasz ultra egyszerűen azért nem fog utazni a nemzeti csapattal, mert allergiás a nemzeti zászlónkra! Ezért mondom, hogy nem mi zárjuk ki őket a dologból, hanem önmagukat zárják ki. Egy baloldalinak semmit sem jelent a trikolór; ha sportszempontból örül is a sikereinek, zsigerileg semmit sem jelent neki a nemzeti csapat.

Persze biztos vannak kivételek, de például egy livornói szurkoló soha nem fog elutazni az olasz csapattal sehova, mert egyszerűen nem is érti az egészet. Nézd meg például a baloldali Lucarellit, aki, amikor az olasz 21 éves aluli válogatottban játszott, Livornóban egy gólja után levette a válogatott mezét, és Che Guevara-pólóban rohant ki a kanyar szurkolói elé. Ezért nem volt meglepő, hogy amikor eligazolt Livornóból Padovába, a helyi szélsőjobboldali kanyar folyamatosan sértegette, olyannyira, hogy hamarosan el is ment. Velünk is ez a helyzet: igazolhat bárhova, mi mindig is gyűlölni fogjuk.

Senki ne mondja nekem, hogy a politikát „bevitték” a stadionokba, mert az mindig is ott volt. Ha valóban lennének politikamentes kanyarok, én hajlandó lennék elfogadni azokat, de ez egyszerűen lehetetlen, mert senki sem képes személyiségének egy fontos részét a stadionokon kívül hagyni. Élsz egy társadalomban, élsz egy világban, aztán mikor belépsz a pályára, hirtelen átkerülsz egy másikba? Mindenki teljesen természetesen behozza a stadionokba a saját politikai meggyőződését. Persze megértem, hogy pár városban, például Genovában, ahol sokféle ember jár ki a kanyarba (baloldaliak és jobboldaliak is), azért, hogy ne osszák meg végletesen a kanyart, úgy döntenek, hogy nem visznek be semmilyen politikai szimbólumot a stadionokba. Olyan kanyarok is vannak, amelyekből a szélsőjobboldaliakat erőszakkal szorították ki. Veronában erőszak nem fordult elő a baloldaliakkal szemben, de nálunk nem is látsz senkit Che Guevarával, vörös csillaggal vagy más bizzar szimbólummal.

Ti voltatok az elsők, akik 1998-ban egy csoportban, az „Atalanta Supporters-ben” egyesítettétek az egész északi kanyart. Miért történt ez így, és mik a tapasztalataitok?

Az „Atalanta Supporters” tulajdonképpen nem egy a szó szoros értelmében vett csoport, inkább az egész kanyart jelenti. A célunk az volt, hogy egyesítsük az összes jóakaratot, tenni vágyást az egész kanyarban. Ezután bármit csináltunk, az már nem a továbbra is létező „Nomadi”, „Sbandati”, „Wild Chaos” vagy bármelyik nagy múltú visszatekintő csoport munkája volt, hanem az egész kanyaré. Természetesen nekünk is rengeteg belső problémánk, vitánk volt, de jó pár éve elkezdtünk az egység érdekében együttműködni. Egyszerűen azért, mert egy olyan városban, mint Bergamo, egy olyan kanyarban, mint a mienk, nem engedhetjük meg magunknak, hogy ne legyünk egységesek. Persze mindegyik kanyarunkat alkotó csoport megtarthatta a nevét, működhetett, az volt a lényeg, hogy mindenki megértse: az egység közös érdekünk.

Ennek az egységnek köszönhető, hogy a bergamói kanyar egyre inkább tiszteletnek örvend?

Ahhoz, hogy egy kanyar valójában fejlődjön, elengedhetetlen az egység, különben mindenki csak a saját csoportjának a dolgaival foglalkozik. Márpedig éppen az ellenkezőjére van szükség: egységesnek kell lennünk, hiszen bármi történjen is, mi együtt vagyunk Bergamo, és nem vagyunk rómaiak vagy milánóiak. Mi Bergamo vagyunk, ami egy kis közösség, de erős és lelkes: éppen ezért nem tehetjük meg, hogy ne legyünk egységesek. Persze nálunk is vannak problémák, mint mindenütt, minden családban vagy munkahelyen, de mi megértettük, hogy egységben az erő.

Ennek köszönhetjük, hogy kanyarunk híressé vált: a legutóbbi években voltak olyan impozáns összejöveteleink, ahol egy-egy kanyarbéli látványról majd' négyszázan döntöttek, nem mindig ugyanaz a tizenöt-húsz ember határozott mindenről.

Miért tűntek el a politikai szimbólumok a kanyarotokból, amely azelőtt erősen baloldalinak számított?

Valójában nem tűntek el, csak mi, a „Supporters”, úgy döntöttünk, hogy egyetlen olyan zászlót sem teszünk ki, amely nincs kapcsolatban az Atalantával, a Bergamóval, a kanyarunkkal. Egyébként az igaz, hogy a hetvenes években erősen baloldaliak voltunk, Che Guevara-, Bob Marley- stb. zászlókkal – egyszerűen mi is követtük az akkori divatot. De az is igaz, hogy a kilencvenes években éppen ellenkező volt a helyzet: a kanyart elborították a Lombard Liga, majd az Északi Liga zászlói és szimbólumai. Kívülről úgy tűnhetett, hogy a kanyar teljesen megváltozott, de mi, akik belülről ismertük a helyzetet, tudtuk, hogy ez nem így van. Sosem volt ránk jellemző, hogy erőltetetten politizáltunk volna, éppen ezért döntöttünk egy idő után úgy, hogy megpróbálunk egy politikamentes kanyart létrehozni.

Ez csak úgy sikerülhetett, hogy nem erőszakkal csináltuk, hanem folyamatos dialógusban a kanyart alkotó csoportokkal. Nálunk Bergamóban a kanyart sohasem egy olyan csoport

irányította, amely elkötelezett lett volna politikailag. Egy idő után a rengeteg politikai szimbólummal (a palesztin zászlóktól a sarló-kalapácson át a vörös csillagokig) abszurd helyzet alakult ki nálunk, de azt is fontos elmondani, hogy ezeket sosem a kanyar vezetése kényszerítette rá az emberekre. A kilencvenes években újra divatba jöttek a politikai szimbólumok, és nálunk sokan túlzásba vitték a használatukat. Ami engem illet, én sosem elleneztem, hogy a kanyarba járók kifejezzék politikai véleményüket is, de mindig van egy egyensúly, amit szem előtt kell tartani.

Nem akarjuk elkövetni azt a hibát, melyet sok olasz kanyar elkövet: mi egyszerű, tiszta srácok vagyunk, és ha valaki az ultrából baloldali mozgalmat akar csinálni, azzal mi nem érthetünk egyet, mert ez minket nem érdekel. Ezért elleneztük a baloldali livornói, terni, anconai szurkolók „Resistenza Ultras” mozgalmát is. Ha mi a politikáról akarunk beszélni a kanyar eszközeivel, akkor megvan ehhez a saját egyszerű nyelvünk, semmi szükségünk a politika szótárára. Akik a kanyarba jönnek, azoknak tisztelniük kell egymás politikai nézeteit, anélkül, hogy kommunista, fasiszta vagy északi ligás zászlókat lengetnének. Mi mindannyian egyszerű srácok vagyunk, nem politikai aktivisták, éppen ezért manapság már nem fogadunk el semmilyen politikai szimbólumot a kanyarban. A mi kanyarunk ultra, semmi más, és ez így is fog maradni!

Ezért nem rakunk ki már semmi olyat, ami nincs kapcsolatban az Atalantával: csak a kék-feke színek vannak, városunk csapatának történelmi színei, minket csak ez érdekel. Ha ezt nem tartjuk tiszteltben, akkor mindenki azt csinálhat a kanyarban, amit akar. Jön valaki egy sarló-kalapácsos zászlóval, másvalaki egy kelta kereszttel vagy az Északi Ligával (mint sajnos néha előfordult). Ez egyszerűen komolytalan, és az egész kanyart hozza kellemetlen helyzetbe, és persze megmérgezi a belső légkört is. A mi kanyarunk mindig is tiszta volt.

A kezdetektől részt vesztek az ultrák egységmozgalmában, a „Movimento Ultras”-ban. Mennyire fontos dolog ez számotokra?

Fontos leszögezni, hogy ez a dolog nem csak az ultrákról szól. A minket érintő speciális törvények, a rendőri erőszak ellen felemeljük a szavunkat, de ugyanakkor az egész modern futball ellen is, amelyet lassan maga alá temet a hamis-ütlevélezlet, a dopping, az elcsalt meccsek ténye, a média hatalma. Minden ellen, ami rohad a mai futballban, és ami eltéríti a hagyományaitól és elfordítja a meccsre járó közönségtől. Jól tudjuk, hogy sokan, akik egyáltalán nem ultrák, egyetértenek velünk ezekben a kérdésekben. A lényeg az, hogy a mozgalom folytatódjon, ami csak úgy lehetséges, ha mindenki „félre teszi” politikai meggyőződését.

Ami engem illet, számomra a veronai ultrák mindig is példaképet jelentettek: mindig is kölcsönösen tiszteltük egymást. Részünkről egyszerűen azért volt ez így, mert jól tudtuk, hogy a veronai kanyarnak megvan a maga története, a saját egyedi stílusa. Sokan, akik tudják, hogy mi mindent adott az ultrának a régi „Brigate Gialloblu”, sosem fogják becsmérelni a veronaiakat csak azért, mert jobboldaliak. Mi sosem fogjuk más módon nézni őket, mert meg akarjuk menteni azokat, akik ennyit jelentenek az ultramozgalomnak.

Mindent meg akarunk tenni azért, hogy mindenkivel megértessük: számunkra az a legfontosabb, hogy a lehető legtöbb ultracsoport részt vegyen az ellenünk irányuló elnyomás és a modern futball elleni tiltakozásokban.

Ez az egész egységmozgalom tulajdonképpen nem egy természetes fejlődési folyamat az ultráknál? Hiszen az utóbbi években a fő ellenségnek már nem is a másik csoport számít, hanem maga a represszió.

Igen, azt persze el lehet mondani, hogy az állam jóval inkább az elnyomásra helyezi a hangsúlyt, mint a megelőzésre, noha ők épp az ellenkezőjét állítják. Ez logikusan bennünket is elgondolkoltatott, de nem jelenti azt, hogy maga az ultramentális változott volna meg. A mostani változás csak egy dolgot jelent: tiszteletet a többi csoport irányába, és meggyőződésünk, elhatározottságunk demonstrálását az állam felé. Tudjuk, hogy az egység erőt ad nekünk: amit képes vagy megtenni a saját kanyarodban, arra képes lehetsz az egész ultra-mozgalomban is. Megpróbálok a lehető legerősebbnek mutatni magad, megmutatni az államnak, hogy jelen vagy, számolni kell veled. De az ultramentális, az egymás közötti összeütközések továbbra is megmaradnak.

Manapság egyre inkább terjed az ultrák között a saját klubjuk kemény bírálata. Ti gyakran játszottatok a másodosztályban, rátok mégse volt ez jellemző. Miért?

Mi is szidtuk épp eleget a klubunkat. De ha csak akkor támogatnánk őket, amikor jól megy nekik, ha viszont rosszabbul, akkor meg csak fütyülnénk és tiltakoznánk, nem lennénk ultrák, ez elképzelhetetlen dolog lenne e részünkről. Én mindig azt mondom: minél inkább elárul engem a klubom, annál jobban szeretem. A csalódás persze gyakran bennünket is arra kényszerít, hogy tiltakozzunk, és ez fontos dolog, de nem szabad egyik végletből a másikba esni.

Manapság, amikor a dolgaink inkább rosszul mennek,¹ egyáltalán nem akarunk egy újabb problémát jelenteni a csapatnak. Egy Atalanta-szurkoló nem teheti meg, hogy a csapata nélkülözze a biztatást: egy szurkolónak ez szenvedélye, ezért van ott a kanyarban, ezt mindig meg kell mutatni. Ez a mi legfontosabb értékünk. Ha szidjuk is a csapatot, azt is csak azért tesszük, hogy lelkesebb, agresszívabb játékra bírjuk őket, de mindig szem előtt tartjuk tudásuk korlátait. A klubot illetően a legfontosabb, hogy azok, akik irányítják az Atalantát, tiszteljék a városunkat, a benne élő embereket; ha ezt nem tennék, akkor a tiltakozás ellenük kemény és erőszakos lenne.

Hogyan látod az ultra jövőjét ezeknek a változásoknak és a fokozódó elnyomás fényében?

Nem csak tőlem kéne megkérdezned ezt, hiszen én csak remélhetem, hogy a többi ultracsoport is képes lesz arra, hogy elgondolkozzon a mostani helyzeten, és ennek fényében cselekedjék. A mostani helyzet megmutatta, hogy mely csoportoknál van meg az a bizonyos valódi mentalitás, és melyeknél hiányzik. Az egymás iránti lojalitás hiányzik manapság a leginkább: nem lehet folyamatosan papolni a represszióról, majd vasárnap házi készítésű bombát dobni az ellenfél szurkolóira, aztán meg meglepődni a következményeken. Ennek semmi köze az ultramozgalomhoz.

¹ Az interjú 2003-ban készült. (A ford.)

L. B. (27), a Brigate Autonome Livornesi (BAL) tagja

A livornói szurkolókat mindig is a legbaloldalibbak között emlegették Itáliában, a BAL megalakulásával (1999) még radikálisabbnak tűntök.

Nem csak nálunk jellemző ez, sok más csoport is egyre átpolitizáltabb. A hatvanas-hetvenes években az egész Olaszországot érintő politikai hullám idején a stadionok keményen átpolitizáltak voltak. Ekkor nem nagyon volt szükség arra, hogy kívülről valaki bevigye a politikát. A nyolcvanas-kilencvenes évek generációját már nem igazán érdekelte a politika. Ezután alakult ki az a folyamat, amely során kívülről kerül be a politika a stadionokba. Úgy tűnik, hogy az ultrák mostani, harmadik generációja a legradikálisabb politikailag.

Szerinted az ultráknál a politikai meggyőződés egy őszinte, belülről jövő dolog?

Igen, ez belülről jön, a jobboldaliaknál éppúgy, mint a baloldaliaknál. A mai jobboldal szociális jobboldal, nem olyan, mint régen, amikor a burzsoákat meg a családjukat reprezentálta csupán. A jobboldal szociális jellegűvé vált, a baloldal meg mindig is ilyen volt. Ma már azok a srácok, akik kelta keresztes vagy horogkeresztes zászlót lengetnek a stadionokban, nem a gyártulajdonosok fiacskái, hanem sajnos gyakran munkások, vagy munkások gyerekei. El kell mondanom, hogy az ő koncepciójuk is őszinte. Egyes kanyarokat egyesít a politika, másokat szétválaszt, de az ultráknál mindenképpen őszinte meggyőződésről beszélhetünk.

Az egyik kezdeményezői voltak a baloldali „Resistenza Ultras” egységmozgalomnak. Mi volt a célotok ezzel?

Azért alkottuk meg ezt a közös frontot, mert Olaszország kanyarjait elárasztották a fasiszták és a nácik, akik ostoba ügyekben felhasználják céljaikra a mozgalmat. A kisebbségben levő baloldali csoportoknak össze kell fogni, és fellépni ezek ellen.

Az ultráknak részt kell venni a különböző mozgalmakban saját témáikkal, a Resistenzia például jelen volt a G8-ellenes tüntetéseken Genovában (2003). Ott kell lennünk az ilyen eseményeken, és bemutatnunk saját gondolatainkat. Az ultrákat érintő állami represszió elleni mozgalmakban mi úgy akarunk részt venni, mint ultrák és mint baloldali aktivisták. Mi nem csak ultrák vagyunk, nekem teljesen más elképzeléseim vannak a futballról, az életről, a társadalomról, mint egy Lazio-ultrának vagy a Forza Nuova egy aktivistájának. Az elnyomás elleni fellépés néha azt a látszatot kelti, hogy hasonlóan gondolkozunk – nekem is megvan azonban a saját világképem, meg nekik is. Számomra maga a represszió is tulajdonképpen csak a fasiszmus egyik formája.

Nem is fogtok részt venni a „Movimento” munkájában?

Biztos, hogy nem, hiszen maga a „Movimento” is valójában megosztott politikailag, melynek már látszanak is a jelei. Egyáltalán: mi is igazából a „Movimento” célja? Ráadásul, mivel mi forradalmiak vagyunk, nem is érdekel bennünket az olasz parlament. Például lehet, hogy szép dolog volt a velenceiek kezdeményezése, hogy gyűjtsünk pénzt Chiapas indiánjainak

egy futballpálya építéséhez, de ami engem illet, én inkább vennék nekik száz Kalasnyikovot, mint focipályát.

Az internetes oldalakon azt lehet olvasni, hogy manapság az egyetlen forradalmi erőt az ultrák jelentik. Tényleg így gondoljátok?

Ez persze túlzó mondat, ami éppen azért született, hogy megmozgassuk az embereket, előrevigyük a dolgokat. Mi azt gondoljuk, hogy ha kivinnénk az utcára azt az elkötelezettséget, erőt és összetartást, amely a stadionokon belül megvan, akkor az megrengetné a kormányt. Ha mindazokat az embereket kivinnéd az utcára, akik hétről hétre utaznak a csapatukkal, akkor nem egy békés mozgalmat kapnál, hanem valódi erőt. Az ultra forradalmi erőt jelent, mely a különböző pressziók ellenére harminc éve létezik: már az forradalmi tett, hogy egyáltalán életben vagyunk még.

Néhány éve nagyon megerősödött az ultrákkal szembeni represszió, közületek is legutóbb száz embert tiltottak ki a stadionból. Nem kéne valamiféle kompromisszumot köti a hatóságokkal?

A legutóbbi kitiltások után a következő üzenetet feszítettük ki egy vászonra: „Az utolsó banditáig”. Majd mostanában egy másikat, amely a hetvenes évek terrorizmusának volt az egyik jelszava: „Többet ér egy szörnyű vég, mint a végtelen szörnyűség”. A kiadott kommunikénk is erről beszél. Nálunk Livornóban rengeteg a társadalmi probléma, ezt a várost mindig is a baloldal kormányozta, azaz a baloldali burzsoák. Ezek rosszabbak, mint a jobboldaliak, mert még azt is hiszik, hogy igazuk van. Elképesztő dolgok történnek a városunkban, múlt héten például egyszerűen összedőlt egy ház, erről azonban senki sem beszél. Ha mi üzenünk valamit, vagy a stadionban történik valamilyen incidens, az azonnal az újságok első oldalára kerül. Ahogy a kommunikénkben írjuk: minél jobban elnyomtok minket, annál inkább tudjuk, hogy jó irányba megyünk.

Nem fordulhat elő, hogy a „Brigate Autonome” lemond a stadionbéli politizálásról, és csak a csapat biztatására koncentrál?

Fogalmam sincs, máshol milyen a foci világa, de nálunk elég megnézni, hogy mi a helyzet. Ezt a sportágat Agnelli irányítja, aki élethossziglani szenátor (jó, tudom, hogy azóta meghalt, ami nem is olyan nagy baj), meg Berlusconi, aki miniszterelnök. Rádásul minden klubelnök politizál, Olaszországban a foci semmi más, mint politika. Ezért elég nagy hiba lenne, ha a stadionokba járó proletárok lemondanának a politizálásról, miközben a burzsoák nyíltan politizálnak ott: nem fogunk lemondani erről a területről. Ha egy nap a burzsoák abbahagyják a politizálást a stadionokban, talán a „Brigate Autonome” is ezt fogja tenni.

De most teljesen más a helyzet: a hetvenes években a fiatalok inkább baloldaliak voltak, manapság sokkal inkább jobboldaliak. Nem lehetséges, hogy a „Brigate” fiataljai csak titeket utánozva lengetik a vörös zászlókat, nem azért, mert ők is ugyanúgy gondolkodnak, ahogy ti?

Mi is gondoltunk persze már erre, de azért egy dolog biztos: ha egy srác kimegy az AS Roma kanyarjába és fasiszta tetoválást csináltat, meg azt teszi, amit a többiektől lát, hogy esténként

elindul bevándorlókat verni, hát, azt gondolom, ez szerinted is elég rossz dolog. Ennél már sokkal jobb, ha kijön a livornói kanyarba, lenget egy Che Guevara-zászlót, majd kifeszíti a szobájába, noha semmit sem ért az egészből. Persze mi is megpróbáljuk tudatosabbá tenni a fiataljainkat, minden meccsünkön kint van egy kis pult politikai anyagokkal, és szeretnénk, ha ők is értenének az egészből valamit. De nem csak erről van szó: a „Brigate” nagyon is jelen van a város életében is: karitatív tevékenységeket végzünk, és megpróbáljuk a saját példamutatásunkkal megváltoztatni az emberek gondolkodásmódját.

Mit mondanál azoknak, akik azzal vádolnak titeket, hogy manipuláljátok a fiatalokat?

Manapság a világon nincs is más, mint manipuláció... az állam, az iskola vagy a gyárak nem manipulálják őket? Az állam még a Kommunista Pártot is hatalmában tartotta! Ha hiszel a Rifondazione Comunistának, ugyanúgy manipulálva vagy, mint ha a Forza Italiának hinnél. Nálunk ez a logika nem működik, ami sokakat zavar, mert mi őszintén hiszünk az eszméinkben.

Fordította Balázs Gábor